

Leo Trotskij: Sammanfattande tal

(Efter rapporten och diskussionen vid Kommunistiska ungdomsinternationalens andra kongress, 14 juli 1921)

Den allvarligaste kritiken under den tredje kongressen kom från de italienska kamraterna. Kritiken riktades huvudsakligen mot kongressens resolution om det italienska socialistpartiet. Kamraterna Tranquili och Polano¹ utgick från antagandet att resolutionen bara strular till situationen i Italien, att den kommer att leda till förvirring hos de italienska arbetarna utan att ge några praktiska resultat i framtiden. Enligt kamrat Tranquilis uppfattning kan man inte förvänta sig något från det italienska socialistpartiet eftersom varken dess ledare – som är pacifister och reformister – eller massorna som följer dessa ledare är revolutionära. Jag tror att detta sätt att närma sig det italienska socialistpartiet är helt igenom felaktigt. Som ni känner till har detta hittills enade parti splittrats i tre delar: reformisterna, som uppgår till omkring 14.000, ”enhets”-flygeln som uppgår till omkring 100.000, och kommunisterna – cirka 50.000. Kamrat Tranquili säger att ungefär 40.000 medlemmar lämnade socialistpartiet och att dess led nu inte uppgår till mer än 60.000 medlemmar, varav hälften är medlemmar i kommunalförsamlingar. Jag vet inte hur exakta dessa siffror är, den sista siffran förefaller mig lite tvivelaktig.

Jag frågar mig: varför har detta parti skickat en delegation till Moskva? Dess ledare är opportunisterna. Massorna som följer det också. Förvisso tillhörde partiet en gång den Kommunistiska internationalen. Men i september förra året intog det en reformistisk ståndpunkt. EKKI har beslutat att bara det kommunistiska partiet i Italien utgör en sektion i den Tredje internationalen. Således har socialistpartiet själv uteslutit sig från Kominterns led. Serrati och hans vänner tvivlade inte på att den tredje kongressen skulle godkänna EKKI:s beslut och ändå skickade de delegater till denna kongress. Till det bör man tillägga att reformisterna nu har en ännu viktigare roll i socialistpartiets administration än före splittringen. De reformistiska ledarna Turati och Treves² har skaffat sig ett starkt inflytande över socialistpartiet. De har inlett förhandlingar med Giolitti. Under denna period har socialistpartiet genomgått en klar högerutveckling. Parlamentsgruppen har blivit ännu mer reformistisk än före det senaste valet. Turati, partiets verkliga ledare och inspiratör, börjar plåga Kommunistiska internationalen med gliringar och smädelser.

Hur ska man då förklara det faktum att representanter från detta parti befinner sig i Moskva? Jag tycker inte att den förklaring som våra unga italienska kamrater erbjuder är tillfredsställande. Om massorna utanför partiet betraktar Kommunistiska internationalen med sådan entusiasm att de till och med tvingar socialister till Moskva, varför ansluter sig då inte dessa massor till den Kommunistiska internationalen? Jag kan inte förstå en så överdrivet omständlig politik från de italienska arbetarnas sida. Jag tror att ni har fel. Den italienska arbetarklassen är revolutionär men de massor som står utanför partierna är inte tillräckligt klara i sitt tänkande, och det är just därför de inte ansluter sig till kommunistpartiet. Av samma skäl utövar de inte tillräckligt starkt tryck på socialistpartiet. Det är väldigt långt mellan Rom och Moskva. Och om partiledarna vill visa att de är för Moskva, om de anser det nödvändigt att ösa beröm över Moskva, där de för övrigt inte fick något särskilt varmt mottagande, om de, som ni säger, gör allt detta för att lura massorna, då bevisar det bara att massorna själva har tvingat dessa ledare att inlåta sig på sådant hyckleri. Inte de massor som är med kommunistpartiet eller massorna utanför partierna, utan socialistpartiets egna medlemmar. Ni åberopar statistiska data och säger att det bland detta partis 100.000 medlemmar bara finns 60.000 arbetare, varav ungefär 30.000 är medlemmar i kommunalförsamlingar eller tjänstemän och

1 Polano var ledare för det italienska kommunistiska ungdomsförbundet och medlem av Kommunistiska ungdomsinternationalens exekutivkommitté. Polano och Tranquili företrädde ungdomen vid den tredje kongressen.

2 Treves var en italiensk reformist som spelade en viktig roll under splittringen av det italienska socialistpartiet.

så vidare. Om inte denna sistnämnda siffra är överdriven så måste man erkänna att dessa tjänstemän som skjutsar iväg Lazzari och Maffi³ till Moskva inte är den sämsta sorten, och att vi borde försöka dra dem till oss.

Det har upprepade gånger påståtts här att dörrarna har lämnats öppna för det italienska socialistpartiet. Uppenbarligen är intrycket att dörrarna står vidöppna för vem som helst som vill gå med. I verkligheten är situationen något mer komplicerad. Vi har ställt som villkor att dörrarna ska vara stängda i två eller tre månader, och att det italienska socialistpartiet sedan måste sammankalla en partikongress och diskutera ett antal frågor offentligt. Först av allt måste det utesluta reformisterna ur sina led. Ni kanske frågar er: vilka? Det är självklart. De som inte öppet tillstår att de är kommunister, de som arrangerade konferensen i Reggio-Emilia. Detta villkor är mycket tydligt. Ni känner till bättre än jag hur stort inflytande Turati och Treves har i det italienska socialistpartiet. Om vår resolution tvingar de centristiska och pacifistiska elementen i partiet att ta avstånd från Turati och Treves så skulle det betyda att partiet i sin helhet kapitulerar. De centristiska elementen har visat att de inte har någon helst politik. De kan bara ledas vid näsan – antingen av kommunisterna eller reformisterna. Deras mest karakteristiska drag är deras brist på karaktär. Och det är speciellt betecknande för Italien, där den revolutionära rörelsens till sin natur är mycket spontan.

När partier som har uteslutits ur tredje internationalen kommer till oss och säger: vi vill återvända till er, då svarar vi: om ni är beredda att acceptera vår plattform och driva ut sabotörerna från era led, så kommer vi inte att vägra att ta emot er. Skrämmer det verkligen er, kamrater? Nämn ett enda tillfälle, säg någon annan metod som vi kan använda för att dra till oss arbetare som fortfarande följer dessa ledare. Ni säger att vi borde vänta till nästa aktion, då socialistpartiet kommer att avslöja sig själv genom sitt återkommande förräderi, och sedan kommer massorna att komma till oss. Ni förutsätter alltså att det italienska partiet är oförmöget att dra några lärdomar av erfarenheterna. Vi behöver inte vänta på nästa förräderi för att bli av med dessa individer. Vi bildade Internationalen just för att skydda det italienska proletariatet mot en ny septemberprövning, mot nya besvikelser och uppoffringar. Detta, kamrater, är just innebörden i resolutionen från Kominterns tredje kongress. Vi måste utvidga basen för våra aktioner, för vår verksamhet.

Kamrat Schueller⁴ sa att vi bara behöver dynamiska aktioner, att det bara är med hjälp av dem vi kan erövra massorna. Han sa att massorna har skapat revolutionens verktyg. Det är riktigt, men i Italien har det förekommit mängder av aktioner. De senaste åren har varit fyllda av politiska strejker, uppror i städerna, byarna och i armén, etc. Hela landet kokade av uppror. Men det räcker inte att hela tiden upprepa orden ”dynamiska aktioner”. Vi måste använda dessa aktioner för att lägga grunden till en revolutionär organisation, för att välja ut de mest beslutsamma elementen. Vi måste rikta in alla ansträngningar på förberedelsearbetet. Vilket är precis vad ingen har gjort. Det var aktioner men inga förberedelser för aktioner. Det är vad kamraterna vägrar förstå.

Kamrat Polano sa att vi måste bryta fullständigt med de reformistiska partierna. Men det var du, kamrat Polano, som sa att bara 60.000 medlemmar återstod av socialistpartiets 100.000. Föreställ dig själv det faktum att de 40.000 som lämnade sitt parti inte anslöt sig till ditt parti. Den splittring som skedde i partiet har gjort dem skeptiska till sinnes, de avvaktar och väntar. Och de som blev kvar i partiet har givit Lazzari, Maffi och Riboldi⁵ i uppgift att resa till Moskva. Om vi säger till dem, ”vi vill inte ha med er att göra”, vilket intryck skulle det enligt er åsikt göra på de tidigare partimedlemmarna, de 40.000 som blivit skeptiker? De upplyser oss att de vill ansluta sig till

3 Maffi var en framstående italiensk socialist och delegat för italienska socialistpartiet till den tredje världskongressen. Efter kongressen återvände Maffi till Italien och förespråkade att man ovillkorligt skulle acceptera Kominterns beslut.

4 Schueller var en av ledarna för de tyska ungtkommunisterna, och arbetade under denna period som sekreterare i Kommunistiska ungdomsinternationalens exekutivkommitté.

5 Riboldi var ledare för socialistpartiets vänsterflygel. Liksom Maffi förespråkade han starkt att man skulle gå med i Kommunistiska internationalen.

Internationalen, men vi säger till dem: nej, vi vill inte ha med er att göra. Kommer det att underlätta er uppgift att erövra de arbetande massorna till Kommunistiska internationalen? Ingalunda! Det skulle bara stärka arbetarmassornas konservatism, och just medlemmarna i kommunalförsamlingarna skulle bilda ett block mot er, mot Moskva. Ty det vore en grov förolämpning mot de arbetare som vill gå med i Internationalen att vägra dem inträde. Det kännetecknar arbetare i allmänhet och det italienska socialistpartiet i synnerhet att arbetarna alltid hyser tilltro till den organisation som har väckt och skolat dem. Denna organisatoriska konservatism har både positiva och negativa sidor. Om vi stöter bort en arbetare från oss så stärker vi den organisatoriska konservatismens negativa sida. Nej, med en sådan politik kommer ni aldrig att vinna det italienska proletariats majoritet! Här talar ni i en sekteristisk och inte någon revolutionär anda.

Samma kamrat Schueller sa också: vi har teserna om taktiken framför oss. Som disciplinerade soldater i proletariats armé accepterar vi dem, men de accepteras också av Lazzari och Serrati, och till och med Levi kommer att bli mycket nöjd med dem. Men kamrater, vad bevisar det? Vi kan inte avvisa dessa eller andra teser bara därför att de råka behaga den ena eller andra personen. Om teserna är bra så kan vi bara gratulera oss själva för att de också antogs av Lazzari. Och om de är dåliga så är det först av allt nödvändigt att bevisa det. Kamrat Schueller sa att vi behöver aktioner, men om du läser om teserna kommer du att bli övertygad om att de uttrycker samma tanke, med en klarhet i tänkandet som inte står kamrat Schueller efter, trots att han har uttryckt sig förträffligt. Men kamrat Schueller har fel om en sak. Det vi saknade var inte aktioner utan att förbereda aktioner.

Jag upprepar: varför är ni så oroliga över att Lazzari och Smeral⁶ tycker att våra teser är utmärkta? En av två saker är möjlig: antingen har Smeral faktiskt närmat sig oss eller så är han en hycklare. Jag tror inte på det sistnämnda, jag tror att han handlar ärligt. Men låt oss för en stund anta att han stödde våra teser på grund av hyckleri. Om så var fallet, varför skulle han göra det? Därför att han antar att massorna som följer honom närmar sig Moskva. Låt oss i själva verket anta att Smeral är lika mycket Machiavelli som Serrati – jag kan inte säga det om Lazzari, men Serrati, där har ni verkligen en Machiavelli – och låt oss så anta att dessa Machiavelli säger: hittills har vi om och om igen upprepat att Tredje internationalen gjorde stora misstag, men nu måste vi medge att den agerar riktigt. Vad innebär det? Det innebär att massorna som följer dem nu är för oss. Det betyder att de inte längre har några argument mot oss, att de inte längre kan hindra deras massor att strömma till våra led. Ni säger att vi har plockat av dem alla deras vapen. Kanske det, men de finns själva kvar. Serrati är kvar. Smeral kommer till oss. Och är inte vi själva kvar i Internationalen? Om Smeral visar att han inte håller sig till Tredje internationalens taktik så kommer vi knappast att vara rädda för att bryta med honom efter att vi har brutit med de centristiska och reformistiska partierna. Jag kan inte för mitt liv förstå vad ni är rädda för.

*Laporte:*⁷ Eftersom Smeral håller med om teserna så betyder det att de inte är bra.

Trotskij: Kära kamrat Laporte, det är just det du först måste bevisa. Du måste visa att den taktik vi föreslår är felaktig.

Laporte: Jag skulle bevisa det om jag bara hade tid.

Trotskij: Jag skulle med glädje lyssna till dig i denna fråga. Men om det verkligen stämmer att vi, det vill säga hela det kommunistiska partiet, har lagt fram teser som är genomsyrade av en opportunistisk anda, av Smerals anda, då är det i så fall otillåtligt att tala om att ha lämnat dörren öppen för Smeral och Serrati. Smeral och Serrati kommer ju trots allt inte att vara ensamma, de kommer att

6 Smeral var en av det tjeckoslovakiska kommunistpartiets ledare. Sedan länge aktiv inom arbetarrörelsen men ständigt inom högern. Redan på Lenins tid visade han opportunistiska tendenser, men hans böjelser blommade ut fullständigt efter Stalins maktövertagande.

7 Laporte var en av det franska ungtkommunistiska förbundet som under denna period kritiserade Kominterns politik från "vänster". Liksom många ungdomsledare på den tiden led Laporte av den vänsteristiska sjukan.

vara tillsammans med oss alla. Och om vi är dåliga kommunister så betyder det att hela vår kommunistiska familj är dålig och att det inte finns någon anledning att vara rädd för dessa två.

En röst från salen: Teserna är inte tillräckligt tydliga.

Trotskyj: Det vore naturligtvis enklare att kasta ut alla vacklande element genom fönstret och säga: vi ska förbli en liten sekt, men i gengäld kommer vi att vara helt rena. Å ena sidan kräver ni hela tiden revolutionära aktioner, men å den andra vill ni att partiet bara ska bestå av kemiskt rena personer. Dessa två krav är motsägelsefulla. Ty revolutionära aktioner är omöjliga utan massorna, och massorna består inte bara av kemiskt rena personer. Det står utom allt tvivel. Massorna längtar efter revolutionär handling, men de har inte förlorat tilltron till Smeral. Oavsett om de har rätt eller fel är återigen något helt annat, men faktum är att de fortfarande litar på Smeral. Vi står hela tiden inför följande alternativ: antingen helt och hållet avvisa Smeral tillsammans med massorna, eller acceptera honom tillsammans med massorna. Och eftersom Smeral accepterar tredje kongressens teser, så tror jag, kamrat Laporte, att det inte är Smeral utan du som har fel i denna diskussion. Du försöker inte utvidga din bas. En taktik kan inte vara ensidig, den måste tillåta manövrar för att kunna dra till sig massorna. Det är en väldigt komplicerad uppgift. Men du säger: nej, jag ska stanna med min egen familj, massorna är inte rena nog för mig. Jag ska vänta tills massorna sipprar in i vårt parti i små homeopatiska doser.

Så vitt jag kan förstå suktar din strömning efter en mer dynamisk politik. Om vi skulle leva i en period av långsam och gradvis utveckling så skulle jag kanske kunna hålla med om att din taktik motsvarar periodens karaktär. Men i vår tid med de allra största händelser så skolas massorna av dessa händelser. Och vi måste anpassa oss efter situationen, ty den tid kan komma i Italien, kanske imorgon, då kommunistpartiet tvingas agera som ett massparti. Serrati och Lazzari har brutit med reformisterna och kommer inte att ha något personligt eller partiinflytande, och de kommer att gå med kommunistpartiet tillsammans med de massor som har tvingat dem att komma till oss. Och om de då skulle uppvisa antikommunistiska tendenser så kan ni kasta ut dem ur partiet.

Jag tror att det var alla invändningar som en del kamrater har rest här. Nej, de har inte bara godtagit våra teser som disciplinerade soldater i proletariats armé, de har också accepterat dem av inre övertygelse. Det gäller speciellt de italienska kamraterna. De senaste händelserna i Rom visar att det italienska proletariatet inte är helt desillusionerat, att det fortfarande har revolutionär gnista. På en sådan grundval kan man tillåta sig en djärvare taktik, en taktik som inte ryggas inför att omfatta allt större arbetarmassor. Dessutom bör ni inte glömma, kamrater, att det italienska partiet inte är ensamt, att EKKI existerar som tar hänsyn till alla partiers erfarenheter. Om en socialistisk grupp som har gått med i ert parti blir ett hot för er, till och med om det visar sig att ni är i minoritet – som för övrigt är helt uteslutet – så kan ni alltid vända er till EKKI.

Vad gäller utvecklingen i Italien i den omedelbara framtiden så tror jag, att även om taktiken gentemot socialistpartiet inte kommer att få det helt och hållet till våra led, så kommer den ändå inte att vara ofruktbar utan kommer att orsaka splittring. En sak är klar, nämligen: vänstern i det italienska socialistpartiet kommer ofrånkomligen att formera sig och kräva att reformisterna utesluts. Högern inom partiet kommer att protestera mot det och som ett resultat kommer partiet att splittras. Ni kan säga att de element som bryter sig ur socialistpartiet inte är rena nog för oss. Men i så fall kan vi återigen ta upp frågan i EKKI om att släppa in med i Tredje internationalen. Ni hävdar envist att ni inte har något gemensamt med dem. Men vi skulle aldrig ha blivit något kommunistparti om vi bara hade räknat de arbetare som ville komma med oss individuellt. Nej, med sådana metoder kommer ni aldrig att få med er majoriteten av arbetarklassen i Italien. EKKI ska hjälpa er att erövra en stor del av det italienska socialistpartiet. På så sätt kanske ni också kommer att få med en del medlemmar från kommunalförsamlingarna. Men de kommer bara att visa sig vara nyttiga för er, ty efter maktövertagandet kommer ni att behöva dem för att organisera livsmedelsförsörjningen och så vidare. Jag hoppas att jag inom några månader kommer att kunna gratulera er till att ha skaffat er tiotusen-

tals arbetare och flera hundra utmärkta medlemmar från kommunalförsamlingarna.